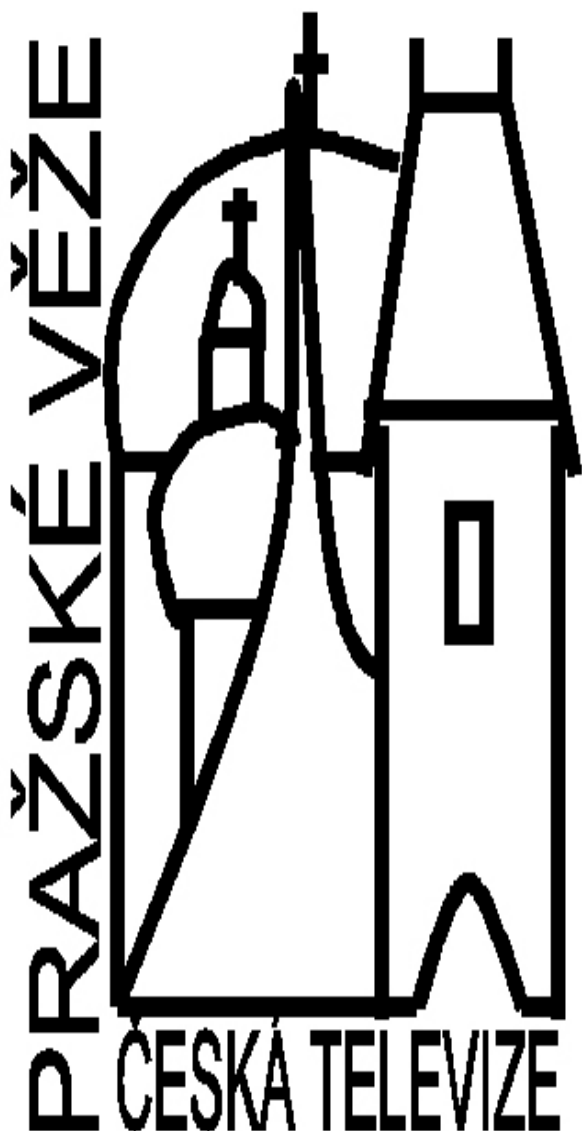

ČESKÁ TELEVIZE

Centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání

Bedřich Ludvík

PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

16 dílný dokumentární cyklus

DÍL 12. VĚŽE KARLOVA NÁMĚSTÍ A OKOLÍ.

Dramaturg: Milan Vacek

© říjen 2001 až únor 2007

OBRAZ 1
DVĚ PLOŠINY – KOSTEL SV. PROKOPA - ŽIŽKOV

Detail nohou Průvodce. Jdou po dlažbě. **Komentář:**
Pak nastoupí do vysokozdvížné plošiny. Začíná seriál, který vás uchopí do
Ta začne stoupat... náruče, pozvedne k nebesům a už nikdy vás nenechá klesnout.

Průvodce na stoupající plošině na kameru:

Průvodce:
Uchopíme vás a pozvedneme k vrcholům sta pražských věží. Vystoupáme za vás tisíce schodů, prolezeme spousty půd, otevřeme stovky vikýřů. Na konci toho všeho vám nabídneme pohledy na Prahu, matku měst, v dědictví nám danou, šírou tu Prahu, Prahu jedinou.

OBRAZ 2
OBRAZOVÁ MONTÁŽ + ÚVODNÍ TITULKY

Naprolínané oblety nejrůznějších
pražských věží.

Úvodní titulky:

Česká televize
Centrum dokumentaristiky,
publicistiky a vzdělávání
uvádí
dokumentární cyklus
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ
Průvodce
VIKTOR PREISS
Námět, scénář, hudba, režie:
BEDŘICH LUDVÍK

(ústřední píseň)

*Nad městem jsou věže
Tyčí se nad námi
My žijem při zemi
Věže jsou s hvězdami*

*Ještě že věže jsou
Že nad námi stojí
Pozvednou k nebesům
Ty z nás kdo se bojí*

*A pak u nohou ti leží
Praha, město věží
Ať prší či sněží
Stoupejme do věží*

*Do věží ke zvonům
K jejich mocným tónům
Do věží vzhůru k lidem
Jímž je věž osudem*

OBRAZ 3

RAMPA PRAŽSKÉHO HRADU

Kamera odjíždí od pohledu na Prahu.
Průvodce se dostává do obrazu a mluví
na kameru:

Průvodce:

Stojím tady, na rampě Pražského hradu, už pokolikáté a stále jsem obklopen jen a jen cizinci. Českého slova tu nezaslechnete. Dívám se s nimi na pražské věže a najednou si uvědomuji, že většinu z těch věží postavili také cizinci. Cizinci se přijíždějí podívat na věže cizinců.

Průvodce se otočí od kamery a zadívá se na město pod sebou. Kamera zabírá celem města.

Komentář:

Praha byla vždycky křižovatkou obchodu, národů, jazyků. Tento fakt nemohly pominout ani pražské věže. Mezi jejich staviteli slyšíte samá zvučná cizí jména: Dienzenhofer, Santini, Schulz, Orsi, Lurago, Mocker, Barvitijs, Matyáš z Arassu a ani ten zvonivě česky znějící Petr Parlér nebyl čech, ale němec.

Průvodce:

Snad jen ten Matěj Rejsek z Prostějova byl Čech, tedy vlastně Moravan... Ale co na tom záleží?! Kdo pozná kterou věž stavěl architekt italské či francouzské národnosti? Všichni ti cizinci nám tu na vždy zanechali výsledky svého umu, své práce - pražské věže.

OBRAZ 4

LETECKÉ ZÁBĚRY KARLOVA NÁMĚSTÍ

Montáž leteckých záběrů

(ústřední hudební motiv)

Komentář:

Toto je největší náměstí Prahy – Karlovo náměstí. Jeho zakladatel, císař a král Karel IV. si přál, aby toto náměstí bylo srdcem jím založeného Nového Města Pražského. Tudy měly procházet korunovační průvody z Vyšehradu na Pražský hrad. Má plochu 80 550 metrů čtverečních a je obklopeno všemi věžemi, které si jen dokážete vymyslet. Najdete tady zaniklou věž, radniční věž, klášterní věž, věž Faustova domu i novodobou věž Charles centra ze skla a betonu.

OBRAZ 5

ROH ULICE ODBORŮ

Průvodce mluví na kameru a ukazuje
na věž před sebou

Průvodce:

A je tu i tato věž. Stojí na rohu ulice
Odborů a Karlova náměstí.

Inzert pohledu na věž z Žitné ulice.
Inzert pohledu na věž z terasy MATu.

Komentář:

Nejhezčí pohled je na ni, když sjíždíte
dolů Žitnou ulicí. Už z dálky je vidět,
už z dálky přitahuje pozornost. Pak
vjedete na Karlovo náměstí a věž vám
zůstane kdesi nad hlavou. Je to věž, o
které se nikde nic nedočtete, jako
kdyby neexistovala.

Průvodce:

A já bych si přál, aby tajemná i nadále
zůstala. Nezazvoním na zvonek,
nepoprosím majitele domu o možnost
vystoupat na ni. Přidám se k zástupu
těch, kteří o této věži nenapsali a tím ji
nechali její tajemství.

Průvodce se rozhlédne kolem a rozhodí
rukama

Vždyť je tady tolik jiných věží!!!

OBRAZ 6

LETECKÉ ZÁBĚRY NOVOMĚSTSKÉ RADNICE

Montáž leteckých pohledů na
Novoměstskou radnici.

Komentář:

Areál novoměstské radnice byl založen před rokem 1367. Avšak z původní stavby se dochovaly jen sklepy, sloupová síň a spodek věže. Radní dům nového města byl mnohokrát rozšiřován a přestavován. Nejvýrazněji roku 1905, kdy bylo podle dobových kreseb rekonstruováno průčelí do Karlova náměstí.

OBRAZ 7
POD VĚŽÍ NOVOMĚSTSKÉ RADNICE

Švenk z věže na Průvodce stojí pod ní.

Průvodce vejde do radnice. Montáž jeho výstupu vzhůru.

Průvodce:

Tahle věž něco zažila a něco pamatuje. Než na ni vystoupáme v krátkosti si něco z jejich dějin připomeneme.

Komentář:

Právě k této věži se 30. července roku 1419 přihnal rozlícený dav vedený knězem Janem Želivským saby osvobodil několik husitských vězňů. Když je konšelé odmítli propustit, dav radnici obsadil a konšely vyházeli z okna. Kdo se nezabil pádem z výšky, byl umlácen na zemi. Tato událost vešla do dějin jako první pražská defenestrace.

Ale to nebylo všechno. O 64 let později, přesně 24. září 1483 došlo na novoměstské radnici k druhé pražské defenestraci. Tehdy dav obsadil všechny tři radnice, Pražský hrad a Vyšehrad a právě tady opět vyhodil své zastupitele z oken.

Zásadním mezníkem v historii Novoměstské radnice se stal rok 1784. Tehdy císař Josef II. vydal dvorský dekret jímž spojil čtyři pražská města v jedno se sídlem na Staroměstské radnici. A bylo po defenestracích. Od těch dob slouží areál radnice soudním účelům.

Průvodce vyjde na ochoz radnice:

Průvodce:

Vítejte na ochozu novoměstské radnice. Sem se dostanete, když jako já vystoupáte 221 schodů. Ochoz je ve výšce 37 metrů a podobně jako u Jindřišské věže nad ním je ještě dalších více jak 30 metrů vysoká dlátkový krov s centrálně umístěnou lucernou. A právě do té se teď vypravím.

9

OBRAZ 8

LETECKÉ ZÁBĚRY JEZUICKÉ KOLEJE NA KARLOVÉ NÁMĚSTÍ

Montáž leteckých pohledů na kostel sv. Ignáce.

Komentář:

Na místě 23 domů a 13 zahrad vyrostl v letech 1665 až 1678 podle projektu Carla Luraga areál jezuické koleje. Na jeho okraji pak byl roku 1671 dostavěn kostel svatého Ignáce z Loyoly, zakladatele jezuického řádu. Věž kostela byla postavena o deset let později Pavlem Ignácem Bayerem. Jméno je to cizí, ale ranně barokní věž je naše.

OBRAZ 9 VE VĚŽÍ KOSTELA SV. IGNÁCE

Průvodce stoupá nahoru na věž:

Průvodce:

Podle asymetrického umístění věže je zřejmé, že kostel měl z každé strany jednu věž. Proč nebyla postavena druhá věž se můžeme jen dohadovat. A podívejme, jsme u zvonu...

Průvodce obhlíží zvon. Pak vyjde z obrazu a kamera prohlíží zvon sama.

Komentář:

Na věži bylo během let několik zvonů: zvon „František Xaverský“ z roku 1689 roku 1827 pukl a byl přelit až po padesáti letech, roku 1872. Za I. Světové války byl rekvírován. Stejný osud potkal i zvon „Václav, František Borgia“ z roku 1689.

Zvon, který všechno přežil a visí ve věži od roku 1687 do dnes se jmenuje „Ignác“ a ulil ho Jan Pricquey v Mladé Boleslavi. Má hmotnost 2020 kg. Když bylo roku 1992 zavedeno zvonění na elektrický pohon, zvon pukl. Svažila ho německá firma z Norlingenu.

Průvodce usazen v lucerně věže

Průvodce:

Tak to vidíte. Samí cizí lidé pečují o naše věže a zvony. Ale když se podíváte na město, vidíte, že je plné našich věží...

Montáž pohledů z věže sv. Ignáce.

(instrumentální motiv ústřední písně)

OBRAZ 10

PŘED FAUSTOVÝM DOMEM

Průvodce před Faustovým domem.

Průvodce:

Tohle snad ani není věž. Ta má přece nějaká svá kritéria. Musí vyčnívat nad okolní zástavbu a musí z ní být pohled minimálně do 270 stupňů. To druhé kritérium, ale možná nárožní vížka Faustova domu splňuje. Pojd'me se do ní podívat...

Kamera se vydá do věže Faustova domu.

Komentář:

Mladotův palác, jak se Faustův dům správně jmenuje, je opředen legendami. A jakby také ne, když jeden z jeho majitelů, Josef Petr Mladota byl zarytý alchymista, milovník fyziky a mechaniky a ještě před ním obýval tento dům proslulý alchymista Eduard Talbot, řečený Kelley. Podle legendy pobýval v tomto domě i doktor Faust, který zaprodal svou duši ďáblu a ten si ho odtud odnesl a zbyla tu po něm jen začouzená díra ve stropě.

Průvodce vchází do arkýřové věže a míří k oknům

Průvodce:

A bylo to prý právě tady, v této nárožní vížce, která sice nikterak nepřevyšuje okolní zástavbu, ale 270 stupňový výhled poskytuje.

Kamera nabízí několik pohledů na Karlovo náměstí...

OBRAZ 11

CHARLES SQUARE CENTER

Pohled na věž Charles centra.

Průvodce vejde do obrazu a mluví na kameru:

Průvodce:

Musím vám říct, že ačkoliv nebydlím v centru, soutěž na zástavbu tohoto místa jsem se zájmem sledoval. Byl jsem velmi zvědavý jaký architektonický nápad, výboj bude postaven proti dominantě Karlova náměstí, baroknímu portálu kostela sv. Ignáce. To co tu vyrostlo mě zklamalo. Jde o obchodně administrativní objekt s atriovou dvoranou a nízkou, jakoby bojácnou, rohovou věží.

Průvodce se odvrátí a zamíří k budově. Kamera spěchá za ním. Průvodce stoupá vzhůru, prochází chodbami a vystupuje na věž Charles Centra.

Komentář:

Historie této stavby je krátká. Podle amerického projektu byla tato nic neříkající budova postavena v letech 2000 až 2002 za bezmála 800 000 000 korun. Z 30 000 metrů čtverečních zabírají polovinu plochy kanceláře. Po létech čekání jsme se dočkali standardní sklobetonové kostky. Zázrak stvoření se nekonal. A přitom je možná za tou fádností ukryt dobrý úmysl – nekonkurovat trumfálnímu průčelí kostela sv. Ignáce. Kdo ví?

Průvodce vyjde na ochoz věže

Průvodce:

Odtud je tedy Karlovo náměstí jako na dlani. Škoda, že se sem jen tak někdo nedostane. Tak je tu alespoň naše kamera, která vám nabídne pohledy jaké se hned tak nevidí. Rozhlížejte se s ní a já se tiše vytratím...

(instrumentální motiv ústřední písně)

OBRAZ 12
KARLOVO NÁMĚSTÍ

Průvodce stojí na vysoko zdvižené plošině a ta se s ním zvedá vzhůru.

Pohled na zvedající se plošinu s Průvodcem

Průvodce udělá gesto aby se plošina zastavila

Průvodce udělá gesto, aby se plošina dál zvedala

Plošina se s cuknutím zastaví na maximu

Průhledy ulicemi.

Průvodce:

Nakonec vystoupáme na věž kostela, který neexistuje. Není to některá ze zamýšlených a nikdy nepostavených věží. Tato věž opravdu stála. Kapli Božího těla nechal postavit sám Karel IV. Měla jedno speciální poslání, kvůli kterému se sem, na Dobytčí trh, sjížděli poutníci z daleké ciziny.

Komentář:

Ta zvláštní událost se konala od druhé poloviny 14. století vždy druhý pátek po Velikonocích a jmenovala se „ukazování“. Císař Karel IV., jinak též velký sběratel svatých ostatků, zde ukazoval své sbírky. Nejdříve to bylo jen z dřevěného lešení a od roku 1382 z osmiboké věže kaple Božího těla.

Průvodce:

Císař měl prý ve svých sbírkách na 500 kusů nejrůznějších relikvií. Na věži stáli vyvolavači a komentovali ukazované předměty. Roku 1369 se tady prý sešlo na 100 000 lidí, což bylo o hodně víc než na tehdy jinou oblíbenou atrakci – popravu.

Komentář:

Roku 1784, za císaře Josefa II., byla kaple zrušena a roku 1791 byla zbořena. Materiál z ní byl prý použit na stavbu jedné smíchovské továrny.

Průvodce:

Tak se se mnou podívejte z vrcholku dávno neexistující věže. Takovou příležitost hned tak nemáte.

Komentář:

Vidíte, že všechny ulice, aby v nich neřoukalo, vedou podél řeky. Jenom jedna ulice vede kolmo od řeky. Dnes se jmenuje Ječná, ale dříve se jí říkalo Sviňská. To protože, že se po ní hnalo od Sviňské brány dobytek na Dobytčí

OBRAZ 13
ZÁVĚREČNÁ MONTÁŽ

Montáž leteckých pohledů na město a věže.

Komentář:

Stavění věží byl a je mezinárodní obor a stavitelé věží byli a jsou nadnárodní specialisté. Musí to být krásné jezdit z města do města a stavět věže. Tu pro větší slávu Boží, onde pro lepší tlak vody. V Benátkách si zkusit věž svatého Marka a v Praze věž svatého Mikuláše. Potom se ve Vídni sejít s kolegy, vyměnit si zkušenosti a zavzpomínat jaké to kde bylo. Potulní stavitelé věží. Věžoví kočovníci. Doma všude a nikde. Nabízejí městu svou vizi věže. A odjíždějí když věž stojí. Je na nás, na místních, hospodařit se svými věžemi. Přepočítat je a pak si pozvat někoho, kdo nám postaví takovou věž, která nám chybí. Na něco takového nestačí Ministerstvo obchodu nebo místního rozvoje. To by chtělo nové ministerstvo - Ministerstvo věží!

Do montáže pohledů na pražské věže se vylnou závěrečné titulky:

Viděli jste seriál
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

provázel Viktor Preiss

námět a scénář:

Bedřich Ludvík

dramaturg:

Milan Vacek

odborný poradce:

arch. Milada Vršecká

autor děkuje:

.....

.....

zvuk:

XY

ústřední píseň složil a zpívá:

Bedřich Ludvík

aranžmá písni:

Jan Jirásek

střih:

Věra Flaková

kamera:

Pravoslav Flak

režie:

(ústřední píseň)

Nad městem jsou věže

Tyčí se nad námi

My žijem při zemi

Věže jsou s hvězdami

Ještě že věže jsou

Že nad námi stojí

Pozvednou k nebesům

Ty z nás kdo se bojí

A pak u nohou ti leží

Praha, město věží

Ať prší či sněží

Stoupejme do věží

19

